Choroba brudnych rąk

Data aktualizacji
2024-10-04

Wirusowe zapalenie wątroby typu A potocznie nazywane „żółtaczką” lub „żółtaczką pokarmową” jest chorobą o ostrym przebiegu, szczególnie ciężkim u osób dorosłych. Wywołana jest przez wirus zapalenia wątroby typu A (HAV). Wirus HAV przenosi się drogą fekalno-oralną (choroba „brudnych rąk”).

U około 15% pacjentów objawy nawracają lub trwają ciągle nawet przez okres 6–9 miesięcy. U dzieci ponad 90% przypadków zakażenia tym wirusem przebiega bezobjawowo lub bardzo łagodnie.

> **Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) uznała wirusowe zapalenia wątroby (WZW) za jedno z największych zagrożeń epidemiologicznych XXI wieku.**

Przyczyną WZW są zakażenia wirusami przeważnie typu A, B, C i E, z których za najgroźniejsze uznaje się przenoszone przez krew wirusy typu B (HBV) i C (HCV), podczas gdy wirusy typu A (HAV) i E (HEV) szerzą się drogą pokarmową oraz przez kontakt z osobami zakażonymi. W Polsce najczęściej występują zakażenia HAV, HBV i HCV.

Na świecie zakażenia WZW A najczęściej występują na terenach o złym stanie sanitarnym, wśród osób nieprzestrzegających higieny.

Do zakażenia wirusem może dojść przez:

- kontakt bezpośredni z zakażonym człowiekiem (np. przeniesienie wirusa poprzez nieumyte ręce)
- kontakty seksualne z osobą zakażoną
- spożycie skażonego pożywienia (np. niemytych owoców)
- spożywanie surowych owoców morza, zwłaszcza skorupiaków i ostryg
- picie skażonej wody, także w postaci kostek lodu
- nieprzestrzeganie ogólnych zasad higieny (szczególnie w miejscach publicznych i po wyjściu z toalety).

Do objawów tej choroby należą:

- objawy grypopodobne (w pierwszym okresie)
- objawy ze strony układu pokarmowego, np. odbijanie, zgaga, nudności, wzdęcia, uczucie wczesnej sytości
- żółtaczka (czyli zażółcenie skóry, białkówki oczu czy błon śluzowych, ciemny mocz).

Jak można uchronić się przed WZW A?

- **myj ręce**
- pij wodę z butelki lub przegotowaną
- przestrzegaj zasad higieny, także podczas przygotowywania posiłków
- wykonaj **szczepienie ochronne**.

Do powikłań wirusowego zapalenia wątroby typu A należą:

- nadostre zapalenie wątroby
- aplazja szpiku (rzadko).

Wirus typu A nie wywołuje przewlekłego zapalenia wątroby. U dorosłych choroba ma z reguły nagły początek i ciężki przebieg, wymagający hospitalizacji. U 70 % osób WZW A przebiega z zażółceniem powłok skórnych.

Szczepienia przeciw WZW A zalecane są szczególnie:

- osobom wyjeżdżającym do krajów endemicznego występowania choroby (tj.: Bułgaria, Egipt, Tunezja, kraje rejonu basenu Morza Śródziemnego i Afryki, kraje Europy Wschodniej i Rosja)
- pracownikom służby zdrowia, żłobków, przedszkoli, pracującym w wojsku
- pracownikom zatrudnionym przy produkcji i dystrybucji żywności
- pracownikom oczyszczalni ścieków, obsługi urządzeń kanalizacyjnych i innych mających kontakt z nieczystościami
- dzieciom w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży, które nie chorowały na WZW A
- pacjentom z przewlekłymi chorobami wątroby, zakażonym HIV
- mężczyznom utrzymującym kontakty homoseksualne.

Szczepienie przeciw WZW A jest **szczepieniem zalecanym**. Koszt zakupu preparatu do szczepień

zalecanych ponosi osoba poddająca się szczepieniu. Samo wykonanie szczepienia jest bezpłatne, o ile punkt szczepień ma umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia na taką usługę.

Szczepionka zapewnia długotrwałą odporność. Wystarczą dwie dawki szczepionki, aby uodpornić się na całe życie. Szczepionkę można zastosować również po kontakcie z osobą chorą.

Obejrzyj **film na temat WZW A**, przygotowany przez NFZ w ramach cyklu „Środa z profilaktyką”.

Przeczytaj także

Myj ręce! Unikniesz wielu chorób

Codziennie dotykamy rękoma wielu rzeczy, na których żyją drobnoustroje. W efekcie przenosimy je na siebie i zarażamy się wieloma groźnymi chorobami

Nawyki higieniczne dzieci

Jak sprawić, by Twoje dziecko pamiętało o zasadach higieny w szkole lub przedszkolu i chroniło się przed zarazkami?